

C.

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๖๐
วันจันทร์ ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙
ณ โรงแรมเลควิว รีสอร์ท แอนด์ กอล์ฟคลับ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ในการประชุมครั้งนี้ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญตามโครงสร้างเป็นรายมาตราตามลำดับ ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ โดยเป็นการพิจารณาในหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ และหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. การพิจารณาร่างบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป ที่ประชุมมีความเห็นในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งโดยเนื้อหาของบทบัญญัติต่าง ๆ ในหมวด ๑ บททั่วไป เป็นไปในทำนองเดียวกับรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา และมีการปรับปรุงบางกรณีให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

๑.๑ ร่างบทบัญญัติที่ว่าด้วยอำนาจอธิปไตยนั้น ที่ประชุมเห็นสมควรให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ที่ใช้อำนาจอธิปไตยนอกจากต้องคำนึงถึง “หลักนิติธรรม” ให้ต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายด้วย โดยในชั้นนี้ ที่ประชุมเห็นควรให้บัญญัติความเป็นดังนี้

“อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม”

๑.๒ หลักการในการให้ความคุ้มครองประชาชนชาวไทยเสมอกัน โดยให้นำรายละเอียดไปกำหนดในหมวดที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ทั้งนี้ ที่ประชุมเห็นควรให้บัญญัติความเป็นดังนี้

“ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน”

๒. การพิจารณาร่างบทบัญญัติในหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ ที่ประชุมมีความเห็นในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ ในเนื้อหาของหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ จะเป็นไปในทำนองเดียวกับรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา

๒.๒ สำหรับข้อเสนอที่ให้บัญญัติศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติในหมวด ๒ พระมหากษัตริย์นั้น ที่ประชุมเห็นควรให้นำไปพิจารณาในส่วนของแนวนโยบายแห่งรัฐซึ่งจะกำหนดให้รัฐต้องอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา

๒.๓ ร่างบทบัญญัติว่าด้วยการกำหนดลักษณะต้องห้ามขององคมนตรีนั้น เห็นควรบัญญัติแยกผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับปัจจุบัน โดยที่ประชุมเห็นควรให้บัญญัติความเป็นดังนี้

“องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ”

๒.๔ ประเด็นร่างบทบัญญัติที่ว่าด้วยการแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์พ้นจากตำแหน่งนั้น รัฐธรรมนูญที่ผ่านมาไม่มีการบัญญัติรายละเอียดในการดำเนินการไว้ แต่ไปบัญญัติไว้ในกฎหมายข้าราชการพลเรือน ที่ประชุมจึงเห็นควรกำหนดเพิ่มเติมในเรื่องการจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการในพระองค์ไว้ดังนี้

“การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

การจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการในพระองค์ ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัยตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา”

๒.๕ ร่างบทบัญญัติที่ว่าด้วยการถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ที่ประชุมเห็นว่าการบวนการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ และการถวายสัตย์ปฏิญาณแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน คือ (ก) การนำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และ (ข) การถวายสัตย์ปฏิญาณ โดยผู้ซึ่งได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนั้นจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งได้ต่อเมื่อได้มีการถวายสัตย์ปฏิญาณแล้วตามรูปแบบธรรมเนียมประเพณี ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้มีผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ประชุมจึงเห็นควรปรับปรุงร่างบทบัญญัติให้ครอบคลุมถึงกรณีการปฏิบัติหน้าที่ภายหลังได้รับโปรดเกล้าฯ แต่ยังมีได้ถวายสัตย์ปฏิญาณ ดังนี้

“การถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กระทำต่อพระราชยาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือต่อผู้แทนพระองค์ก็ได้

ในระหว่างที่ยังมิได้ถวายสัตย์ปฏิญาณตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ซึ่งต้องถวายสัตย์ปฏิญาณปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนได้”

๒.๖ ที่ประชุมเห็นควรให้นำหลักการเกี่ยวกับการดำเนินการบางกรณีที่ทำให้รัฐสภาประชุมพิจารณาหรือเห็นชอบในขณะที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น ให้วุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่รัฐสภา โดยไปกำหนดไว้ในหมวดที่ว่าด้วยรัฐสภาเพื่อให้เป็นบทบัญญัติทั่วไปและสามารถใช้กับการที่วุฒิสภาต้องทำหน้าที่รัฐสภาในกรณีอื่นด้วย

๓. การพิจารณาร่างบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ที่ประชุมมีความเห็นในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑ ปรับปรุงร่างบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ดังนี้

“สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นนั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยของสังคมและประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น”

๓.๒ ร่างบทบัญญัติว่าด้วยการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ที่ประชุมเห็นควรให้บัญญัติดังนี้

“การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรมโดยไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ หรือจะกระทบกระเทือนต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ และกฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย”

๓.๓ กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่คุ้มครองไว้เฉพาะในร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

(ก) บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่อันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(ข) บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น และมีเสรีภาพทางวิชาการ การจำกัดเสรีภาพเช่นนี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม

(ค) บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือจัดการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และการตามกฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบวิชาชีพดังกล่าวต้องไม่มีลักษณะเป็นการก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

(ง) บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิดำเนินการ หรือร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือรัฐในการดำเนินการอนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ

นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์
วิทยากรเชี่ยวชาญ
ผู้สรุปผลการประชุม

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง
เลขานุการกรรมการ คนที่สอง
ผู้ตรวจทาน